

İyi bir karma yem avuç içine alınıp kontrol edilirse, nemsiz, akıcı, kötü kokusuz ve bir örnek olmalıdır. İşletmeye getirilen yemler nemsiz ve havadar bir yere konmalı, yüksekliği 1,5-2 metreyi geçmeyecek şekilde ızgaralar üzerine istif edilmelidir.

Tavuk yeminin %60'ını (arpa, buğday, mısır vb.gibi) **dana yemler oluşturur**. Proteinli besin maddeleri ise (soya küspesi, pamuk tohumu küspesi, yonca unu, balık unu, et-kemik unları vb.) yemin % 30-35 ni oluşturur. Geriye kalan % 5-10 luk kısmını ise vitamin ve mineral maddeler oluşturur.

Ülkemiz şartlarında **bir tavuğun günlük yem tüketimi 120-130 gr arasındadır**. Bu miktar tavuğun cinsine, yemlik sistemine, yem kalitesine, kümesin sıcaklığına bağlı olarak farklılıklar gösterir. Ayrıca Pelet ve Granül yemi ince yeme göre daha severek yerler.

Yem Tüketiminde Pratik Düzeltmeler

- Yemin 1 kilosundaki ME değerindeki** her 100 kcal lik artış veya azalış, yem tüketimini 5 g artırır veya azaltır.
- Çevre sıcaklığı (21°C) optimalin altına düştüğünde** her 1°Cde (21-4 C°) yem tüketimi 1g artar. Optimalin üstünde ise (21-38°C arasında) yem tüketimi 2,5 g azalır.
- Yumurta veriminde %70'ten sonraki** her %10'luk artış veya azalış, yem tüketiminde 4 g lik artış veya azalışa yol açar.
- Canlı ağırlıktaki her 50 g'lık değişme** yem tüketiminde 1,3 g'lık artış veya azalışa yol açar.
- Normal yumurtanın (58 g) ağırlığındaki**, her 2 g lik artış veya azalış, yem tüketiminde 1 g artma veya azalmaya yol açar.
- Hareket yem tüketimini artırır**. Yumurta üretiminin yerde yapıldığı durumlarda günlük yem gereksinimi 5 g daha fazla olur.

-**Bir tavuk yumurtlama devresi boyunca ağırlığının yaklaşık 8 katı yumurta üretir**. Canlı ağırlığıda 1/3 oranında artar. Bu yüzden yumurtlama devresi boyunca yaklaşık **ağırlığının 20 katı kadar yem tüketmesi gerekir**.

SAMSUN İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

<http://samsun.tarimorman.gov.tr>

E-Posta : samsun@tarimorman.gov.tr

Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad. No:5 55060 İlkadım/SAMSUN

Telefon : 0362 2313700 (3 Hat) Faks : 0362 2332163

YUMURTA TAVUKÇULUĞU

Hayvan Sağlığı ve Yetiştiriciliği
Şube Müdürlüğü

No: H/11
2018

SAMSUN
İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ

YUMURTA TAVUKÇULUĞU

Yumurta tavukçuluğu piliçlerde **20.haftadan sonra klavuz yumurta görülmesiyle başlar**. Yumurta verimi 23. haftada %50 ye, 28-30 haftalar arasında %90-93 lük verim seviyesine ulaşır. Bundan sonra yumurta verimi azalarak 72-80 haftalar arasında %60 dolayına iner ve ekonomikliğini kaybeder.

Ticari Yumurta üretiminde hedefimiz;

- Tavuk başına yılda **280-290 adet** yumurta
- 1 kg yumurta için **2.2 kg veya daha az yem tüketimi** olmalı
- Yumurtlama kümesinde **yıllık %6 dan daha düşük ölüm oranı** olmalı
- İşletmede **%2 nin altında kırık yumurta** olmalıdır.

Kümes sistemleri

Piliçler **16. haftada yumurtlama kümeslerine nakledilir**. Piliçler getirilmeden kümes ve ekipmanlar, dezenfekte edilmelidir.

Piliçlerin yumurtlama dönemini geçirecekleri kümes sistemleri 3 şekilde olabilir:

- 1- Yer sistemli (altlıklı)
- 2- Izgara sistemli (1/3 ü veya 2/3 ü)
- 3- Kafes sistemli

1- Yer Sistemli Kümesler (Altlıklı)

Zemin betondur. Üzerine sap, saman, planya talaşı serilir. Bunlar 7-10 cm kalınlıkta yayılır. Yer kümeslerinde yumurtlama dönemi m²'ye 6-7 tavuk hesap edilmelidir.

2-Izgara Sistemli Kümesler (1/3 ü veya 2/3ü) Kümesin 1/3 veya 2/3 ü izgaralı olur, gerisi yer sistemidir. Izgaralar yerden 40-50 cm yükseklikte olur. Tavuklar genellikle izgara üzerinde dururlar. Gübreleri aşağıdaki gübre çukuruna düşer. Burada m²'ye 6-7 tavuk düşer.

Folluklar : 4-5 tavuk için bir folluk bulunur. Kümesin loş kısımlarına yerleştirilir. Altlık olarak talaş veya saman kullanılır.

Suluk ve Yemlikler

- **75-100 tavuk için bir otomatik askılı suluk kullanılır.** Sulukların yüksekliği tavukların sırt hizasından 2-3 cm yüksekte olmalıdır. Suluklarda daima temiz, taze ve yeterli su olmalıdır.
- **25-30 tavuğa bir yemlik hesaplanır.** Yemlikte 1-2 gün yetecek yem bulundurulur. Kümese bir sıra suluk, bir sıra yemlik dizilir.

3- Kafes Sistemi

Kafes sistemi kümesler çok yaygınlaşmıştır. Bu sistemde **her tavuk için 400 cm² ye 1 tavuk hesap edilir.** Kafes gözleri, kahverengi yumurtacılar da 4, beyaz yumurtacılar da 5 tavuk alacak genişlikte olmalıdır..

Kafes önünde 10 cm yem ve su içme mesafesi bırakılmalıdır.

Kafes Sisteminin Avantajları

Tavuklar kontrol edilebilir, yem kaybı azdır, altlığa ihtiyaç yoktur, yere yumurtlama problemi olmaz. Kümes birim alanda daha fazla hayvan alır. Yumurtalar temiz olur, kırık ve çatlak oranı daha azdır. Yer sisteminde yumurta yeme alışkanlığı başladığında hızlı bir şekilde artarken, kafes sisteminde daha azdır. Tavuklar gürk olmaz, fazla işgücü gerekmez.

Kafes Sisteminin Dezavantajları;

Pahalı bir sistemdir. Kan lekeli yumurta oranı biraz fazladır, gübrelerin temizlenmesi sorun yaratır. **Kafeste yaşayan tavuklarda kafes yorgunluğunu önlemek için rasyona vitamin takviyesi yapılmalıdır.**

Işık İhtiyacı

Işık, yumurta verimini yükseltir. Bu dönemde **m² ye 3 wattlık ışık yoğunluğu** düşünülür. Günlük ışık miktarı 12-13

saatten yumurtlama döneminde haftada yarım saat artırılarak **15-16 saate çıkarılır ve bu şekilde aydınlatma süresi devam eder.** Kümeslerde ışıktandırma güneş ışığı ve elektrikle yapılır. Ampuller yerden iki metre yukarıda ve üzeri reflektörlü olmalıdır. Aydınlanmayı sağlamak için 4 er m aralıkla 40 ar wattlık ampuller kullanılır.

Sıcaklık

Yumurtacı tavukların en az yem tüketimiyle en fazla verim verdikleri **sıcaklık aralığı 15-24 C^o dir.** Sıcaklık düşerse hayvan ısınmak için daha çok yem yer, fakat yumurta verimi düşer. Sıcaklık yükselirse, iştahsızlık artar, yemi az yer, yumurta verimi düşer, yumurtalar ince kabuklu ve küçük olur.

Nem ve Havalandırma

Kümes sıcaklığı 18C^o iken nem oranı %60 olur. Kümeste ısı yükselince nem oranıda yükselir.

Kümes girince burnumuza kötü bir koku geliyorsa, kümeste karbondioksit ve amonyak gazları birikmiş, ısı ve nem artmış demektir. Bu durumda kümesin mutlaka havalandırılması gerekir. Kümeslerde havalandırma, havalandırma bacaları ve otomatik yada yarı otomatik fanlarla yapılmalıdır.

Kümeslerde 1 kg canlı ağırlık için saatte 5-6 m³ temiz havaya ihtiyaç vardır.

Tavukların Beslenmesi

Yumurtlama dönemi iki kısma ayrılır:

19-42 Haftalık: Büyümenin devamı ve yumurtanın gelişmesi olan bu dönemde tavuklar en az **% 16 proteinli 2650 kkal / kg metabolik enerjili yemlerle beslenir.**

42-74 Haftalık : Bu dönemin 60. haftaya kadarki verim, ileriki haftalar olgunluk dönemi diye adlandırılır. Bu dönemde **tavuklar %15 proteinli 2650 kkal / kg metabolik enerjili yemlerle beslenir.**

Tavukçulukta en önemli masrafı yem oluşturur. Güvenilir fabrikalardan yem alınmalı, yem torbasının üzerinde yemin cinsi ve içeriği belirtilmiş olmalıdır.